

เอกสารชุดความรู้
“การส่งเสริมพัฒนากุณธรรมจริยธรรม
ของประเทศในกลุ่มอาเซียน”



VIETNAM





สาธารณรัฐสังคมนิยม

เวียดนาม



สาธารณรัฐสังคมนิยม เวียดนาม

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม¹

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามเป็นประเทศที่ประสบกับสงครามมาอย่างยาวนาน เคยอยู่ใต้การปกครองของจีน และฝรั่งเศส ผ่านการต่อสู้กับมหาอำนาจสหรัฐอเมริกาในสงครามเวียดนามและการปกครองแบบลัทธิคอมมิวนิสต์ จึงทำให้

¹เพื่อจันทร์ จงสถิตอยู่ และรุ่งเรือง สุขาภิรมย์ (2550). รายงานการสังเคราะห์งานวิจัยคุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ของประเทศต่างๆ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้, 2550.



คนเวียดนามมีพิธีกรรมและมีความตระหนักร่วมกันในชาติว่า ดินแดนแห่งนี้สามารถเอาชนะมหาอำนาจที่ยิ่งใหญ่และมีเทคโนโลยี

เวียดนามปกครองด้วยระบอบสังคมนิยม โดยมีพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม (Communist Party of Vietnam) เป็นพรรคการเมืองเดียวและมีอำนาจสูงสุด ประธานาธิบดี คือ นายเจือง เติน ซาง (Truong Tan Sang) และนายกรัฐมนตรี คือ นายเหวียน เติน สุง (Nguyen Tan Dung) เวียดนามประกอบด้วยชาวกิ่งห์ หรือชาวเวียดนาม ร้อยละ 86.2 และชาติพันธุ์อื่นๆ เป็นชนกลุ่มน้อยประมาณ ร้อยละ 13 ตั้งถิ่นฐานกระจายบนพื้นที่สูงด้านตะวันตก ไม่มีศาสนาประจำชาติ แต่ชาวเวียดนามส่วนใหญ่แสดงตนว่านับถือศาสนาพุทธนิกายมหายาน นอกจากนี้ นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก ลัทธิขงจื๊อ ลัทธิเต๋า ลัทธิกาวไต ศาสนาฮินดู ศาสนาอิสลาม ตลอดจนผู้ที่ไม่นับถือศาสนาอีกจำนวนหนึ่ง



ก. ค่านิยม ลักษณะเด่น คุณธรรมต้นทุน

คนเวียดนามมีเอกลักษณ์และบุคลิกลักษณะเด่น คือ มีความขยันและอดทน รักชาติ รักการศึกษาเล่าเรียน ยึดถือความกตัญญู โดยหลังจากเวียดนามเป็นอิสระภาพจากการยึดครองของฝรั่งเศส การจัดการศึกษาได้เน้นลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ ความเป็นชาติ ความเป็นวิทยาศาสตร์ และความเป็นมวลชน

- **ความเป็นชาติ** เนื้อหาการเรียนการสอนจะครอบคลุมประวัติศาสตร์ของชาติ ส่งเสริมให้เกิดความรักชาติ ใช้ภาษาประจำชาติ สร้างคนรุ่นใหม่ให้เป็นผู้ใช้ชาติ
- **ความเป็นวิทยาศาสตร์** สอนความคิดที่เป็นวิทยาศาสตร์และสิ่งที่เป็นความก้าวหน้าต่างๆ ให้แก่นักเรียนนักศึกษา สอนให้คิดเป็น รู้เหตุผลของความคิดและการกระทำ สอนให้เป็นคนกระหายที่จะเรียนรู้
- **ความเป็นมวลชน** เพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่มวลชน เพื่อนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิต และใช้ในการผลิต การได้รับการศึกษาถือเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน การศึกษาเพื่อมวลชนเป็นแรงจูงใจนำไปสู่การพัฒนาทางวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ เศรษฐกิจ และสังคม

โดยมีปัจจัยทางด้านการศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดของเวียดนาม รายละเอียด ดังนี้

1. รัฐบาลเวียดนามให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาของเยาวชนในอันดับสูงสุด จัดสรรงบประมาณให้มากเป็นพิเศษ มีนโยบายจัดการศึกษาที่ชัดเจน เป็นรูปธรรมให้ถือปฏิบัติทั้งประเทศอย่างต่อเนื่องยาวนาน

2. ครูได้รับการสนับสนุนอย่างมากจากรัฐบาล รวมถึงการจัดการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยให้ผู้ที่ต้องการมีอาชีพเป็นครูได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ให้เงินเดือนครูสูงเป็นอันดับสองรองจากทหารและทัดเทียมกับเงินเดือนแพทย์ ครูได้รับการนับถือและมีสถานะสูงทางสังคม ครูมีการเรียนรู้และการพัฒนา ทั้งตามหลักสูตรพิเศษในช่วงปิดเทอมและในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ประจำสัปดาห์ ทั้งหมดนี้เป็นปัจจัยให้ครูในเวียดนามเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพและพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา

3. ครูโดยเฉพาะในชั้นประถมมองตัวเองว่าเป็นทั้งครูและผู้ปกครองคนที่สองของนักเรียน โรงเรียนจึงเป็นเหมือนบ้านที่สองของนักเรียนไปด้วย มีความร่วมมือสูงระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและโรงเรียนกับชุมชน โดยมีคณะกรรมการของชุมชนเป็นกลไกดำเนินการ นอกเหนือจากการติดต่อโดยตรงระหว่างครูกับผู้ปกครองรายคน

4. ระบบการศึกษาในเวียดนามพยายามให้บ้านเป็นเสมือนโรงเรียนไปด้วย เป็นการเรียนจากการปฏิบัติ เช่นในการช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน และทำกิจกรรมในชุมชน เป็นต้น



๒. ยุทธศาสตร์ แนวทาง กระบวนการ ส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของเวียดนามมีประวัติศาสตร์ยาวนานจากวัฒนธรรมดั้งเดิม ศาสนา ตลอดจนคำสอนของบุคคลที่เป็นศูนย์รวมประเทศ มีองค์ประกอบและปัจจัยสำคัญๆ ดังนี้

ผู้นำ

โฮจิมินห์เป็นผู้นำในการต่อสู้เพื่อปลดปล่อยประเทศให้เป็นอิสระจากการปกครองของฝรั่งเศส จนฝรั่งเศสพ่ายแพ้ และถอยร่นลงไปได้ มีเส้นทางที่ 17 องศาเหนือเป็นเส้นกันพรมแดน ทำให้เวียดนามแบ่งเป็นเวียดนามเหนือและเวียดนามใต้ สหรัฐอเมริกาให้การสนับสนุนเวียดนามใต้ ขบวนการคอมมิวนิสต์ในภาคใต้ในนามเวียดกงเข้มแข็งขึ้น ในที่สุดกองกำลังฝ่ายคอมมิวนิสต์บุกเข้ายึดกรุงไซ่ง่อนได้สำเร็จ การต่อสู้ยาวนานของพรรคคอมมิวนิสต์เพื่อปลดแอกและรวมชาติจึงสำเร็จผลในที่สุด อย่างไรก็ตาม โฮจิมินห์เสียชีวิตก่อน (2512) โดยไม่ทันเห็นผลงาน แต่ได้เป็นผู้นำแห่งศรัทธาของชาวเวียดนามตลอดมา

คำสอนของลุงโฮ (อดีตประธานาธิบดีโฮจิมินห์) นอกจากลัทธิขงจื้อแล้ว คนเวียดนามยึดถือคำสอนของลุงโฮ ถือว่าเป็นวีรบุรุษของชาติซึ่งอยู่ในใจชาวเวียดนามเป็นอย่างมาก และสามารถรับรู้ถึงจิตวิญญาณของลุงโฮในความรักชาติด้วยความจริงใจ เป็นแบบอย่างสำคัญของชาติ อาทิ คำสอนของลุงโฮเกี่ยวกับการเป็นคนดีรักชาติ เป็นคนดีของสังคม ซื่อสัตย์ กตัญญู คำสอนของลุงโฮสอนให้คนสมัยใหม่เลียนแบบลุงโฮได้ทุกอย่าง เว้นสองอย่างที่ไม่สามารถเลียนแบบคือ การสูบบุหรี่กับการไม่แต่งงาน เพราะการสูบบุหรี่ไม่ดีต่อสุขภาพ ส่วนการไม่แต่งงานถือเป็นการผิดธรรมชาติอาจไม่มีลูกหลานสืบสกุล สำหรับชาวเวียดนาม เมื่อศรัทธาในบุคคลใดแล้วไม่ต้องมีศาสนาบังคับ คนรุ่นใหม่ใช้หลักคำสอนของลุงโฮ ยึดถือเป็นหลักในการดำเนินชีวิต



การปลูกฝังคำสอนลูกโฮไม่ใช่ปลูกฝังผ่านคนรุ่นปู่ตายายเท่านั้น สื่อสารมวลชนทุกประเภทจะนำเสนอประวัติลูกโฮเป็นระยะๆ ลูกโฮไม่เพียงเป็นวีรบุรุษเป็นผู้นำประเทศ แต่ลูกโฮเสมือนเป็นคนในครอบครัว พ่อแม่จะพูดเสมอว่า ถ้าไม่เป็นคนที่เสียลูกโฮจะดูหรือลูกโฮไม่รัก ทำให้เด็กเสียใจ นอกจากนี้แล้ว ประวัติการต่อสู้กับชาติตะวันตกของลูกโฮเป็นวิชาหนึ่งที่ทุกคนต้องเรียน มีการทำเป็นแบบเรียนสอนในโรงเรียนตั้งแต่ชั้นอนุบาลประถมศึกษาและมัธยมศึกษาเรื่อยมา โรงเรียนจะพาไปคารวะสุสานลูกโฮ คนเวียดนามจะต้องเดินทางไปสักการะสุสานลูกโฮให้ได้ครั้งหนึ่งในชีวิต หลักคำสอนของลูกโฮ 5 ข้อ จะติดประกาศไว้ในสถาบันต่างๆ ตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงระดับอุดมศึกษา

**หลักคำสอน 5 ข้อ เป็นคำสอนที่มีส่วนสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรม
จริยธรรมของประชาชนเวียดนามตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ได้แก่**

- 1) รักประเทศชาติ รักประชาชน
- 2) เรียนเก่ง ทำงานเก่ง
- 3) รักขานามยดี
- 4) วินยดี
- 5) ซื่อสัตย์ กล้าหาญ

สถาบันศาสนา/ลัทธิ

ศาสนาในเวียดนาม เดิมเป็นคตินิยมเหมือนชาวไทยพุทธ และเปลี่ยนไปเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เพราะเกรงว่าศาสนาอาจทำให้เกิดความไม่เป็นเอกภาพในชนชาติ จึงสร้างกรอบจำกัดความคิดแต่ก็ยังไม่สามารถลบล้างความเชื่อทางศาสนาที่สืบสานยาวนาน ต่อมาภายหลัง รัฐบาลเวียดนามผ่อนคลายความเข้มงวดโดยให้อิสระในการนับถือศาสนา แต่ไม่มีศาสนาประจำชาติ โดยเฉลี่ยแล้วสังคมเวียดนามยังเป็นสังคมชาวพุทธ ศาสนาพุทธในเวียดนามเป็นพุทธนิกายมหายาน ซึ่งเป็นแบบที่รับมาจากจีน การปฏิบัติธรรมไม่ค่อยเคร่งครัดมากนัก คนเวียดนามมองศาสนาเป็นเพียงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ คนที่จะไปพึ่งเทศน์เป็นคนทีนับถือและเชื่อในศาสนาจริงๆ คริสตศาสนิกชนในเวียดนามมีกระจายอยู่ทั่วไป ส่วนมากอยู่ทางตอนใต้ของ

เวียดนาม กิจกรรมทางศาสนาจะโดดเด่นกว่าศาสนาพุทธในเวียดนาม และผู้คนที่นี่นับถือศาสนาอิสลามบ้าง

ลัทธิขงจื๊อ เป็นลัทธิที่มีมายาวนานกว่า 2500 ปี ขงจื๊อเป็นทั้งปราชญ์และครู ในการสอนได้มีการผสมผสานระหว่างการเมือง จริยธรรม และการศึกษาเข้าด้วยกัน คำสอนของขงจื๊อนั้นถึงพื้นฐานระเบียบสังคมที่มีรากฐานอยู่บนความเมตตา จรรยา มารยาท ความจงรักภักดี ความรู้ และความไว้วางใจ ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้ปกครองกับผู้ใต้ปกครอง พ่อแม่กับลูก สามัคคีภรรยา และลูกศิษย์กับครูอาจารย์ มุมมองของขงจื๊อที่มีต่อมนุษย์เป็นเพียงสิ่งสร้างของธรรมชาติไม่ใช่อำนาจสูงสุดใดๆ มนุษย์จะดีหรือชั่วย่อมอยู่ที่ตัวเขาเอง และการศึกษามีส่วนช่วยให้มนุษย์สามารถแยกแยะความดีและความเลวได้ อีกทั้งสามารถเรียนรู้กฎเกณฑ์ ตลอดจนแบบแผนประเพณีที่ดีงาม

ขงจื๊อสอนเกี่ยวกับหน้าที่ 5 อย่าง คือ รักและมีมนุษยธรรม การกระทำที่ถูกต้อง ในการแสดงออกซึ่งความรักและมนุษยธรรม พิธีกรรมต่างๆ หรือกฎต่างๆ เกี่ยวกับ พิธีกรรมและมารยาท หน้าที่ที่ต้องได้รับการศึกษา เชื่อมั่นในตัวเองและซื่อสัตย์ ต่อคนอื่น

ขงจื๊อสอนแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ในปัจจุบัน แต่การสอนให้บงสรวงวิญญาณ บรรพชน มีจุดประสงค์ให้คนมีความกตัญญูเป็นสำคัญ ความเชื่อที่รับมาจากลัทธิขงจื๊อ ช่วยปลูกฝังค่านิยมว่า คนที่มีความรู้คือคนที่มีความค่าต่อสังคม คนที่มีความรู้ควรได้รับการยกย่องแต่ไม่ได้เน้นความรู้อย่างเดียว เพราะความรู้ต้องมีคุณธรรมด้วย ปัจจุบัน ชาวเวียดนามที่นับถือศาสนาพุทธ และลัทธิขงจื๊อส่วนใหญ่เป็นคนเวียดนามรุ่นเก่า

สถาบันครอบครัว

ลัทธิขงจื๊อเป็นพื้นฐานในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่สำคัญในเวียดนาม มาเป็นระยะเวลายาวนาน ดังนั้น เยาวชนเวียดนามจะได้รับการสั่งสอนจากพ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย ถึงสิ่งสำคัญที่ทำให้เป็นเด็กดี ได้แก่ ความรักชาติ ความขยันหมั่นเพียร เรื่อง การศึกษาเล่าเรียน และเรื่องความกตัญญูทดแทน

ความอดทนเกิดจากการหล่อหลอมของวิถีชีวิต การซึมซับจากพ่อแม่ แนวคิด ของขงจื๊อ เรื่องความกตัญญูรู้คุณ พ่อแม่จะสอนลูกๆ ว่าต้องกตัญญู ถ้าไม่กตัญญูจะ ไม่มีความก้าวหน้า ให้ความกตัญญูต่อพ่อแม่และบรรพบุรุษ การเคารพผู้ใหญ่ สตรี

เวียดนามจะเสียสละให้กับครอบครัวเป็นอันดับแรก เป็นสิ่งที่ปลูกฝังอยู่ในความคิดของสตรีเวียดนามแทบทุกคน

|สถาบันการศึกษา

การจัดการศึกษาในเวียดนามได้รับความสำคัญในอันดับสูงจากรัฐบาลมาเป็นระยะเวลานาน เมื่อได้รับอิสรภาพจากฝรั่งเศส ประธานาธิบดีโฮจิมินห์ได้ประกาศนโยบายที่จะขจัดปัญหาของชาติ ปัญหาหนึ่งที่ต้องขจัดคือโจรแห่งความโง่เขลา (มุ่งเน้นคุณภาพของประชาชน) โฮจิมินห์ให้ความสำคัญต่อการศึกษามาก ดังมีคำสอนชาวเวียดนามบทหนึ่งว่า “เพื่อประโยชน์ในสิบปี ปลูกต้นไม้ และเพื่อประโยชน์ในร้อยปีให้การศึกษา คุณแลคน”

ตั้งแต่เวียดนามเป็นอิสรภาพจากการยึดครองของฝรั่งเศส ปี 2488 การจัดระบบการศึกษาเป็นภารกิจหลักประการหนึ่ง การจัดการศึกษาในช่วงนี้เน้นลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ ความเป็นชาติ ความเป็นวิทยาศาสตร์ และความเป็นมวลชน

นอกจากนั้น เวียดนามได้มีการปฏิรูปการศึกษาเป็นระยะๆ จนมาในปี 2539 รัฐบาลประกาศนโยบาย โดยเม้ย (Doi Moi) เพื่อพัฒนาประเทศในทุกๆ ด้าน ได้มีการปฏิรูปการศึกษาโดยเน้นการสร้างคุณลักษณะของผู้เรียนที่พึงประสงค์ ได้แก่

- การเรียนรู้เป้าหมาย ให้รู้ทิศทางการพัฒนาในแนวโน้มที่ยืดแนวทางการเมืองสังคมนิยม แต่เศรษฐกิจเปิดกว้างขึ้น
- สามารถทำงานในเศรษฐกิจสมัยใหม่ได้ดี โดยพัฒนาทักษะใหม่ๆ สำหรับการพัฒนาประเทศด้านอุตสาหกรรม เทคโนโลยี การสื่อสาร การก่อสร้าง ฯลฯ
- สามารถติดต่อสื่อสารตามให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงได้ โดยสนับสนุนนักเรียนรุ่นใหม่ได้เรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส รวมถึงคอมพิวเตอร์ ติดต่อแลกเปลี่ยนและมีเครือข่ายกับนานาชาติได้กว้างขวางขึ้น
- พัฒนาความสามารถเฉพาะทางให้โดดเด่น ส่งเสริมให้เด็กได้เติบโตตามศักยภาพ โดยส่งเสริมการเรียนรู้คณิตศาสตร์และสาขาอื่นๆ อย่างเต็มที่
- รักษาเอกลักษณ์และวัฒนธรรมเฉพาะของประเทศไว้ ให้ผู้เรียนรู้จักวัฒนธรรมของประเทศ รักษาคุณธรรมจริยธรรมของสังคมไว้
- มีความตระหนัก สำนึก รู้เท่าทันอิทธิพลของนานาชาติ แม้ประเทศจะเปิดรับแนวคิดค่านิยมเศรษฐกิจทุนนิยมของตะวันตก แต่ประเทศต้องการปลูกฝังให้ประชาชนเฝ้าระวังติดตามและดูแลอิทธิพลของต่างประเทศ

สิ่งเหล่านี้เป็นจุดเด่นที่เห็นได้ชัดเจนในสังคมนิยม ซึ่งได้สร้างและพัฒนาขึ้นในระบบการศึกษาและสังคมของประเทศ

การสอนคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน มีวิชาคุณธรรมซึ่งสอนเกี่ยวกับการเป็นคนดีต้องทำอะไร เช่น ต้องช่วยเหลือผู้อื่น ต้องรักเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ต้องรักผู้ใหญ่ และช่วยเหลือเด็ก เรื่องเหล่านี้บรรจุอยู่ในหลักสูตรตั้งแต่ระดับประถมศึกษาตอนต้น หรืออายุประมาณ 7 ปี นอกจากนี้โรงเรียนยังได้ตอกย้ำหลักคำสอนของลุงโฮ 5 ข้อ โดยติดไว้ในสถาบันการศึกษาทุกระดับ

ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับศิษย์ดี นักเรียนจะให้ความเคารพอย่างสูง ครูมีภาพลักษณ์เช่นเดียวกับความเคารพ และผู้ถือตัวโดยไม่มีความเห็นแก่ตัว มุ่งมั่นเผยแพร่ให้ความรู้แก่เหล่านักเรียนนักศึกษา วันครู นักเรียนจะหอบหิ้วกระเช้าดอกไม้ ช่อดอกไม้ ห่อของขวัญไปคารวะคุณครูที่บ้านหรือที่โรงเรียน

ครูในเวียดนามมีคุณภาพ โดยมีแนวคิดว่าคุณครูที่ดีจะต้องให้เป็นครู การสอบเข้ามหาวิทยาลัยครูที่ฮานอยมีคะแนนสูงและสอบเข้ายากมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวรรณคดี คนที่สอบเข้าได้คือคนที่เรียนเก่งมาก คนที่สอบเข้ามหาวิทยาลัยครูไม่ได้จะไปสอบเข้าเรียนวิทยาลัยครูประจำจังหวัด เมื่อจบแล้วจะสอนในโรงเรียนที่อยู่ห่างไกลหรือต่างจังหวัด คนที่เลือกเรียนครูจะเรียนโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ รัฐบาลออกให้หมด ในเวียดนามยกย่องครูเพราะถือว่าเป็นอาชีพที่มีคุณค่าต่อสังคม

สื่อมวลชน

สื่อมวลชนทุกแขนงอยู่ในความควบคุมของรัฐ หนังสือพิมพ์ทุกฉบับและสถานีโทรทัศน์ รัฐบาลเป็นผู้กำหนดนโยบาย ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวสามารถควบคุมตลอดจนปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมแก่คนในชาติ ทุกวันนี้คนเวียดนามยังรักชาติอยู่ เนื่องจากสถานีโทรทัศน์จะนำภาพยนตร์ประวัติศาสตร์การต่อสู้กับฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา ซึ่งวีรบุรุษผ่านการต่อสู้มาอย่างยากลำบาก สงครามมีผลกระทบอย่างร้ายกับครอบครัว มีวิกฤตต่างๆ เยาวชนคนรุ่นใหม่จะมัวหลงอยู่กับความสุขสบายอย่างเดียวไม่ได้

นอกจากนี้สื่อโทรทัศน์จะมีเนื้อหาจำแนกตามความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย เช่น เด็ก ผู้สูงอายุ เป็นต้น ส่วนสื่ออื่นๆ เช่น หนังสือพิมพ์ไม่ค่อยมีข่าวอาชญากรรม

และยังให้ความสำคัญกับการศึกษา คือได้ยกหน้าให้กับข่าวการศึกษาถึง 4 หน้า เป็นประจำทุกวัน

ประวัติศาสตร์

ในด้านประวัติศาสตร์ คนเวียดนามมีประวัติศาสตร์การต่อสู้ยาวนานตั้งแต่การต่อสู้กับฝรั่งเศส จีน และต่อสู้กับประเทศมหาอำนาจอย่างสหรัฐอเมริกา ทำให้คนเวียดนามมีความกล้าหาญ เสียสละ และอดทน เพราะความรักชาติ

ขนบธรรมเนียมวัฒนธรรม ประเพณี และวรรณกรรม

ผู้นำคอมมิวนิสต์เวียดนามให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมเวียดนาม ใช้เป็นปัจจัยในด้านยุทธศาสตร์และการปฏิวัติสังคม ใช้วัฒนธรรมเป็นเครื่องมือเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการปฏิวัติและเป็นชุมทรัพย์แห่งชาติที่จะต้องทำการปกป้องรักษา ผู้นำคอมมิวนิสต์เน้นการปลูกฝังให้ประชาชนสำนึกถึงความรู้โรจน์ของชาวเวียดนามในอดีต

วัฒนธรรมของเวียดนามชอบการแข่งขันทางวิชาการ ยกย่องคนเก่ง ทุกคนใฝ่รู้ใฝ่เรียน ไม่ว่าจะเป็นคนยากดีมีจน ชาวไร่ชาวนา หรือกรรมกร ล้วนสนใจการเรียนรู้ทั้งนั้น มีนิสัยชอบเอาชนะปัญหาที่ท้าทาย

วรรณกรรมต่างๆ เช่น วรรณกรรมพื้นบ้าน นิทานพื้นบ้าน เพลงการปลุกฝังคุณธรรมและจริยธรรมมาตั้งแต่เด็ก มีระดับเรื่องเหมาะสมกับวัยผู้อ่าน ส่วนระดับสูงวรรณกรรมเวียดนามส่วนใหญ่แสดงความรักชาติ สะท้อนความซื่อสัตย์ กตัญญู รวมทั้งมีวรรณกรรมถ่ายทอดคำสอนของขงจื้อ เช่น ละครร็อง (Hat Boi) ทุกเรื่องจะต้องมีการกล่าวสวดตีคุณงามความดี 5 อย่างของลัทธิขงจื้อ คือ ความมีมนุษยธรรม ความจงรักภักดี ความอ่อนน้อม ความเฉลียวฉลาด และความยุติธรรม



**ด. อุปสรรคและปัญหา ความก้าวหน้า
และผลที่คาดว่าจะได้รับ**

ปัญหาในเวียดนามคือ การจัดการที่ขาดระบบระเบียบ ซึ่งทำให้สังคมดูสับสนวุ่นวาย ทั้งระบบราชการ ระบบการเข้าถึงคน ซึ่งชาวเวียดนามส่วนใหญ่ไม่ถือเป็นเรื่องที่หนักหนาสาหัส สามารถยอมได้ ดังนั้นหากเวียดนามมีการจัดการที่ดี จะสามารถทำให้เกิดการพัฒนาในทุกๆ ด้านได้อีกมาก

ความเปลี่ยนแปลงในอนาคตที่จะเกิดกับเยาวชนเวียดนามนั้นอาจเกิดจากการหลั่งไหลเข้ามาของกระแสตะวันตก ระบบสารสนเทศ การสื่อสารทำให้แนวคิดของชาวเวียดนามไม่ได้ถูกจำกัดเฉพาะในสิ่งที่รัฐบาลให้เท่านั้น แต่เยาวชนเวียดนามสมัยใหม่สามารถมีความคิดกว้างไกล เกิดการถ่ายทอดความคิดมากขึ้น รัฐบาลจึงวางแผนทางในการพัฒนาประเทศในรูปแบบค่อยเป็นค่อยไป ทำให้ประชาชนไม่ต้องปรับตัวเร็วเกินไป เพราะหากเกิดการเปลี่ยนแปลงเร็วเกินไป หรือรับเทคโนโลยีต่างๆ เข้ามาเต็มที่ ประชาชนจะปรับตัวไม่ทันซึ่งทำให้เกิดช่องว่างและปัญหาตามมา

การเน้นในเรื่องความกตัญญูต่เวที ความรักชาติ การรักการศึกษาเล่าเรียนเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่ทำให้การพัฒนาประเทศของเวียดนาม ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม เป็นไปตามเป้าประสงค์เพราะเป็นการพัฒนาด้านกายภาพโดยไม่ทอดทิ้งการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ให้กับประชาชน



จ. ตัวอย่างรูปแบบและแนวทางในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมอย่างเป็นรูปธรรม

ด้านการเมืองการปกครอง

เวียดนามได้ดำเนินการส่งเสริมจริยธรรมในราชการพลเรือนเวียดนาม โดยมีการปรับใช้กฎหมายจริยธรรม ประมวลจริยธรรม และจรรยาข้าราชการ ต่อต้านการคุกคามมาตรฐานจริยธรรมและความซื่อสัตย์ในราชการ สร้างความเข้มแข็งต่อประสิทธิภาพข้าราชการพลเรือน และเครื่องมือในการสนับสนุนจรรยาข้าราชการ พัฒนาการบริหารจัดการและกระบวนการที่มีการส่งเสริมค่านิยมทางจริยธรรมและความซื่อสัตย์ โดยมีหลักการพื้นฐาน 7 ประการคือ

1. ความเชื่อมั่นในการรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม
2. ความโปร่งใส มีความพร้อมรับผิดชอบในการตัดสินใจ และเตรียมพร้อมเสมอสำหรับการถูกพิจารณาลงโทษสำหรับการกระทำของตนเอง
3. ความซื่อสัตย์ การรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมโดยปราศจากผลประโยชน์ส่วนตน เพื่อให้เป็นที่เชื่อถือของสาธารณชน การใช้ทรัพย์สินของทางราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตนจะเป็นที่เพ่งเล็งและถือเป็นความผิดในหน้าที่อย่างรุนแรง
4. ความถูกต้องตามกฎหมาย เป็นอิสระและปราศจากความเกรงกลัวหรือสร้างบุญคุณ เพื่อบรรลุเป้าหมายของสาธารณะตามที่รัฐบาลกำหนด
5. ความยุติธรรม ความเท่าเทียม ปราศจากอคติ หรือเอนเอียงต่ออิทธิพล ตั้งมั่นอยู่ในคุณธรรมจริยธรรม เคารพสิทธิของพลเมือง
6. ความรับผิดชอบ รักษาผลประโยชน์ ความถูกต้องตามกฎหมาย ด้วยความใส่ใจ เคารพ และอ่อนโยน
7. ประสิทธิภาพและประสิทธิผล การบริหารจัดการสาธารณะ และหลีกเลี่ยงการใช้จ่ายและการใช้ทรัพยากรที่ฟุ่มเฟือยหรือสิ้นเปลืองมากเกินไป

ด้านการศึกษา

การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามเป็นกระบวนการต่อเนื่องนับตั้งแต่เป็นเด็ก คุณธรรมจริยธรรมที่ชาวเวียดนามใช้เป็นหลักในการดำรงชีวิตคือ คำสอนของอดีตประธานาธิบดีโฮจิมินห์ 5 ข้อ ซึ่งมีความสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของชาวเวียดนามตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ในการปฏิรูปการศึกษาของระดับชั้นประถมศึกษาทางภาคกลางของเวียดนาม มีการกำหนดให้เด็กทำการบ้าน 5 ข้อ เพื่อให้เด็กได้ซึมซับการปลูกฝังคุณงามความดีผ่านการเรียนการสอน ดังนี้

1. วันนี้หนูทำความดีอะไรบ้าง เด็กต้องทำความดีทุกวัน ให้เด็กจดจำความดีที่ทำไว้ช่วง 6 ปีที่เรียน
2. วันนี้หนูช่วยคุณพ่อคุณแม่ทำงานอะไรบ้าง เป็นการสร้างความอบอุ่นในครอบครัวมากขึ้น
3. วันนี้ในชุมชนของหนูมีเหตุการณ์ใดเกิดขึ้นบ้าง เด็กต้องตระเวนออกไปยังบ้านเรือนใกล้เคียงเพื่อบันทึกเรื่องราว ทำให้เด็กเกิดความผูกพันกับชุมชน

4. ให้งานข่าวนึ่งข่าวกัประเทศเวียตนาม เป็นการช่วยสร้างคามรักชาติทางอ้อม

5. ให้งานข่าวนึ่งข่าวกัสถานการณ์โลก ทำให้งู้จักสังคมโลก

การบ้าน 5 ข้อ ส่งผลให้เด็กู้จักตนเอง ู้จักคุณธรรมความดี ู้จักจริยธรรม ู้จักชุมชนตนเอง ู้จักครอบครัว ู้จักประเทศชาติ และู้จักสังคมโลก

บทเรียนจากเวียดนาม

ชาวเวียดนามสามารถรักษาคุณลักษณะเด่นโดยเฉพาะอย่างยิ่งความรักชาติ ความกตัญญูทวดเที ความขยันอดทน และความรักการศึกษาเล่าเรียน บทเรียนสำคัญๆ จากการศึกษา ได้แก่

1. ผู้นำประเทศในอดีตเป็นต้นแบบของความรักชาติ ความขยันอดทน ความเสียสละ ได้ถ่ายทอดอุดมการณ์และตอกย้ำคุณลักษณะเด่นนี้ไว้ตลอดเวลา สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา รวมทั้งรัฐบาลและสื่อมวลชนมีส่วนอย่างยิ่งในการช่วยถ่ายทอดด้วย

2. ได้มีการปฏิรูปการศึกษาโดยเน้นการสร้างคุณลักษณะของผู้เรียนที่พึงประสงค์ ซึ่งมีทั้งคุณลักษณะสำหรับการเตรียมคนให้มีทักษะต่างๆ สามารถทำงานในเศรษฐกิจสมัยใหม่ได้ ในขณะที่เดียวกันยังให้สามารถรักษาเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของประเทศ และรักษาคุณธรรมจริยธรรมของสังคม

3. เวียดนามมีระบบการปกครองแบบสังคมนิยม สื่อมวลชนทุกแขนงยังอยู่ภายใต้รัฐบาล รัฐบาลจึงสามารถใช้สื่อเป็นเครื่องมือปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมได้ดี



รายการอ้างอิง

ชนิษฐา สารพิมพ์ (2554). The Challenges of Ethical Promotion work : Experiences of ASEAN Civil Service . รายงานการสัมมนา “ความท้าทายในการส่งเสริมจริยธรรมอาเซียน ญี่ปุ่น เกาหลี” . สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน . สืบค้น 25 ธันวาคม 2556, ที่มา : <http://www.ocsc.go.th/ocsc/th/files/Ethics/newethics56/ASEAN-report54.pdf>

เจื้อจันทร จงสถิตอยู่ และรุ่งเรือง สุชาภิรมย์ (2550). รายงานการสังเคราะห์งานวิจัยคุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของประเทศต่าง ๆ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้, 2550.



เอกสารชุดความรู้ “การส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม
ของประเทศในกลุ่มอาเซียน”
สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

สิ่งพิมพ์ลำดับที่	11/2557
พิมพ์ครั้งที่ 1	กุมภาพันธ์ 2557
จำนวนพิมพ์	1,000 เล่ม
ผู้จัดพิมพ์เผยแพร่	ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) เลขที่ 69 ชั้น 16-17 อาคารวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล (CMMU) ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400 โทรศัพท์ 0-2644-9900 โทรสาร 0-2644-4901 Website : www.moralcenter.or.th application : moralbook , moral video

ออกแบบ จัดทำรูปเล่ม และดำเนินการผลิต

บริษัท อินฟินิท โกลบอลเทรต จำกัด
14/99 หมู่ที่ 13 ถนนกาญจนาภิเษก
ตำบลบางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง
นนทบุรี 11110
โทรศัพท์ 0-2925-9053, 08-1348-4914
E-mail : pakkapongw@gmail.com



การสังเคราะห์องค์ความรู้

การส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของประเทศในกลุ่มอาเซียน

ข้อมูลในเอกสารนี้เป็นส่วนหนึ่งของ “รายงานการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบการส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของประเทศในกลุ่มอาเซียน” ซึ่งได้รับการสนับสนุนจาก ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ปีงบประมาณ 2556

ที่ปรึกษา

- | | |
|-----------------------------|----------------------------|
| 1. ดร.ฉวีรัตน์ เกษตรสุนทร | ผู้อำนวยการศูนย์คุณธรรม |
| 2. นายสุทธิพงศ์ ชานูชยานนท์ | รองผู้อำนวยการศูนย์คุณธรรม |

คณะผู้วิจัย

- | | |
|-----------------------------|-----------------|
| 1. นางศรีศัคดี ไทยอารี | หัวหน้าโครงการ |
| 2. นางสาวจิตราภรณ์ วนัสพงศ์ | นักวิจัย |
| 3. นายธีรพันธ์ เพ็ญโรจน์ | นักวิจัย |
| 4. นายธีระเดช คุณสนอง | นักวิจัย |
| 5. นายสาธิต อิงคะวัต | ผู้ช่วยนักวิจัย |

คณะทำงานศูนย์คุณธรรม

- | | |
|------------------------------|--------------------------------------|
| 1. ดร.วรวิทย์ แสงเพื่อง | ผู้จัดการฝ่ายยุทธศาสตร์ |
| 2. นางสาวพนิดา สัตถาสาธุชนะ | หัวหน้ากลุ่มงานวิจัยและจัดการความรู้ |
| 3. นางสาวกิธิญา สุขประเสริฐ | นักวิชาการ |
| 4. นางสาวชนกกานต์ หอวรรณภากร | นักวิชาการ |
| 5. นางสาวองค์อร จินตโกวิท | เจ้าหน้าที่โครงการ |



One vision, One identity, One community



ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)
เลขที่ 69 อาคารวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล (CMMU) ชั้น 16-17
ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ 0-2644-9900 โทรสาร 0-2644-4901-2
www.moralcenter.or.th
application : moralbook , moral video